

ПАРХІТЬКО ОЛЕГ ВОЛОДИМИРОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
кандидат філологічних наук, доцент*

ДОТРИМАННЯ ЖУРНАЛІСТСЬКИХ СТАНДАРТІВ В АВТОРСЬКОМУ ІНТЕРНЕТ-ШОУ «ВДУДЬ»

Сучасний етап еволюції журналістики як виду творчої діяльності характеризується розмиванням кордонів між професіоналізмом та аматорством. З розвитком Інтернет кожна людина отримала можливість продемонструвати свої літературні та інтелектуальні таланти. І хоч плюралізм думок вочевидь заслуговує лише на позитивну оцінку, у цього явища несподівано виявився зворотній бік.

Для сучасної молоді блогери та активні користувачі соцмереж є не менш важливими джерелами інформації, ніж професійні журналісти. Слід зазначити, що світова журналістика має взяти частину провини за подібні зміни на себе. По-перше, у ХХ – ХХІ століттях було викрито кілька журналістів-шахраїв, які, працюючи в якісних виданнях, регулярно вигадували матеріали. По-друге, комерціалізація ЗМІ, яка почалася в 70-х роках ХХ століття, поступово призвела до засилля розважальних програм і зниження загального рівня контенту. По-третє, медіа стали об'єктом гострої критики з боку політичних та навколополітичних груп, що призвело до дискредитації інституту ЗМІ в очах масової аудиторії [8]. Тож не дивно, що внаслідок описаних процесів масова аудиторія не відчуває особливої довіри до традиційних ЗМІ.

Необхідно розуміти, що журналіста робить професіоналом не посвідчення та не робота в офіційно зареєстрованому медіа, а дотримання журналістських стандартів. Отже, будь-який блогер може взяти на себе обов'язок працювати за професійними нормами, однак не мусить іти цим шляхом. І аудиторія не повинна чекати від нього подібної самовідданості.

Актуальність нашої статті полягає в надзвичайній популярності авторського шоу «вДудь» серед широких кіл населення на пострадянському просторі. Нам неодноразово доводилося чути думки про високий рівень журналістської майстерності Юрія Дудя в межах проекту «вДудь», тож вважаємо за необхідне за допомогою аналізу підтвердити або спростувати це твердження. Мета статті – виявити рівень дотримання журналістських стандартів в авторському шоу «вДудь».

Як відомо, у світі існує безліч журналістських кодексів та просто збірок правил, що стосуються етики журналістської поведінки. Ми за основу для дослідження візьмемо «Кодекс етики українського журналіста», що був затверджений на пленумі Національної спілки журналістів України. Кодекс містить 19 принципів [5]. Спробуємо перевірити, чи було порушено якісь із принципів у програмах шоу «вДудь».

У принципі № 3 зазначено, що «Журналіст має з повагою ставитися до приватного життя людини» [5]. Цей принцип в інтерв'ю Юрія Дудя

порушено неодноразово. Так, у розмові з Сергієм Доренком ведучий запитав: «Ви коли-небудь боялися імпотенції?» [2]. Інтерв'ю з Олександром Невзоровим Дудь чомусь вирішує провести на фоні регулярних реплік та запитань стосовно нетрадиційної сексуальної орієнтації. На початку інтерв'ю Дудь запитує: «Скільки разів ви можете сказати про себе: «Як журналіст я торгував сідницею?» [7]. Ближче до кінця бесіди ведучий дозволяє собі наступну репліку: «З того часу, як ви стали відомі широкому загалу як войовничий атеїст, чув байку, що Невзоров так ненавидить церкву, тому що сам колись був згвалтований кимось із них» [7]. Цілком очевидно, що пов'язана з сексом тематика стосується приватного життя і є табуованою.

Багато питань виникає щодо дотримання у шоу принципу № 6, в якому, зокрема, зазначено: «Повага до права громадськості на повну та об'єктивну інформацію про факти та події є найпершим обов'язком журналіста» [5].

Нами знайдено незначну кількість прикладів порушення принципу повноти. Як правило, порушення пов'язані з вириванням епізоду з контексту. Так, в інтерв'ю з Олексієм Навальним Дудь ставить запитання, що стосується мітингу за участю Навального: «Чи означає ця фраза [«Коли настане час перегортати машини, я вам скажу»), що коли-небудь може настати момент, коли Навальний скаже: «Пацани, нумоспалюватимашини!» [6]. Насправді смисл виступу Олексія Навального був прямо протилежний – він намагався зупинити тих, хто хотів негайно перейти до рішучих дій.

Натомість принцип об'єктивності порушується у шоу «вДудь» регулярно. Юрій Дудь часто упереджено підходить до розмови з гостем, при цьому знущання та образи можуть сипатися упродовж всього інтерв'ю. За таким сценарієм пройшли програми за участю Володимира Жириновського та Миколи Соболева. Наприкінці інтерв'ю з Жириновським Дудь говорить: «Тільки що Володимир Жириновський сказав, що іде на вибори. Велике питання навіть, але байдуже...» [3]. Журналіст не може висловлювати своє ставлення, навіть якщо співрозмовник йому сильно не подобається. Іноді складається враження, що Дудь за допомогою інтерв'ю з'ясовує власні стосунки. У відповідь на негативне ставлення з боку Гнойного ведучий реагує: «Поясни мені, чому твої треки таке лайно» [1].

Заради об'єктивності відзначимо, що Юрій Дудь дотримується принципу № 7 щодо чіткого відокремлення журналістських матеріалів від реклами [5]. Це особливо важливо, оскільки переважна більшість блогерів ігнорує цей принцип.

Ми знайшли певну кількість порушень принципу № 9: «Факти, судження та припущення мають бути чітко відокремлені одне від одного. Неприпустимим є розповсюдження інформації, що містить упередженість чи необгрунтовані звинувачення» [5]. В інтерв'ю з Невзоровим Дудь несподівано заявляє: «Останнім часом ви манерою поведінки схожі на Володимира Жириновського. Вас це турбує?» [7]. Дудь не запитує Невзорова, чи схожий він манерою поведінки на Жириновсь-

кого – з цим би гість не погодився. Обрана Дудем форма перетворює його дуже сумнівне твердження на незаперечний факт.

Відзначимо, що Дудь дотримується принципу № 12: «Журналіст зобов'язаний зробити все можливе для виправлення будь-якої поширеної інформації, якщо виявилось, що вона не відповідає дійсності» [5]. Після проведення інтерв'ю з Дмитром Кисельовим Дудь визнав, що не перевірів інформацію стосовно звільнення журналістки Олени Войтової [4]. Про це свідчить напис внизу екрану. При цьому підкреслимо: помилок краще не робити, аніж потім їх виправляти. Дудь неодноразово припускався фактичних помилок у своєму шоу. Значна їх частина припала на інтерв'ю з Дмитром Кисельовим, який до того ж регулярно це підкреслював.

Принцип № 15 між іншим містить наступну вказівку: «Необхідно утримуватися від натяків або коментарів, що стосуються фізичних недоліків чи хвороб людини, уникати вживання образливих висловів, ненормативної лексики» [5]. Дудь регулярно використовує ненормативну лексику. Це відбувається навіть у деяких із тих інтерв'ю, коли співрозмовники утримуються від подібної практики (наприклад, інтерв'ю з Навальним). Як зазначалося вище, образи співрозмовників також є цілком типовими для шоу, оскільки скандали завжди працюють на підвищення рейтингів.

На додаток до принципів Кодексу зазначимо, що Дудь регулярно порушує стандарт точності. Цей недолік реалізується в посиланнях на абстрактне джерело інформації. Замість прізвища джерела інформації ведучий використовує слова та конструкції «усі вважають, що», «багато людей думає, що». В інтерв'ю з Володимиром Жириновським Дудь ставить наступне запитання: «Питання, яке турбує всіх: чи є геї у фракції ЛДПР?» [3]. Подібна практика дозволяє Дудю вводити у матеріал стереотипи, чутки та плітки, заборонені журналістськими правилами.

Отже, в авторському інтернет-шоу «вДудь» регулярно порушується ціла низка журналістських правил та принципів. Ігнорування журналістських правил дозволяє Юрію Дудю вільно поводитися з інформацією, за необхідності викривляти факти, у такий спосіб підвищуючи рейтинги шоу. Дудь може дотримуватися певних стандартів, якщо це, звісно, не шкодить рейтингу. Важливо розуміти, що професійний журналіст не може дотримуватися стандартів вибірково в залежності від власного настрою. Таким чином, проект «вДудь» є успішним шоу, однак не може вважатися зразком журналістики.

Список використаної літератури:

1. Гнойный // вДудь [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=8GGWedu77SA>.
2. Доренко // вДудь [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=Ufbtj14TdpM&t=4152s>.
3. Жириновский // вДудь [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=OTVDu2rrG90&t=115s>.

4. Киселев // вДудь [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=7JrIAY5G7jE&t=465s>.
5. Кодекс етики українського журналіста [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nsj.u.org/page/196>.
6. Навальный // вДудь [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=Bf9zvyPachs>.
7. Невзоров // вДудь [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=zcjKJ7FHDLM&t=3827s>.
8. Bridging the gap / Schiffrin A., Santa-Wood B., Martino S., Pope N., Hume E. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://drive.google.com/file/d/1VRIMmdmvsRp2r2q7ttexe3Ccn36hc3oz/view>.

Ключові слова: блоги, авторське шоу, інтерв'ю.

Ключевые слова: блоги, авторское шоу, интервью.

Key words: blogs, author shows, interviews.

БАРАБАНОВА НАТАЛІЯ РОСТИСЛАВІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
професор кафедри журналістики, кандидат педагогічних наук, доцент*

ГРУШЕВСЬКА ЮЛІЯ АНДРІЙВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри журналістики, кандидат філологічних наук, доцент*

РОЗРОБКА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО КОМПЛЕКСУ ДЛЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН ПРОФІЛЮ «СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ»

Проблеми освоєння професійних компетенцій претендентами вищої освіти пов'язані з декількома чинниками. Одним з основних є відсутність уніфікованих навчальних посібників, підручників з тих дисциплін, котрі почали активно впроваджуватися в освітню діяльність тільки в останнє десятиліття. Так, з дисциплін циклу «Соціальні комунікації» (Теорія і практика зв'язків з громадськістю, Теорія і практика реклами, Інтегровані маркетингові комунікації тощо) існує багато різних джерел інформації, але під кожну освітню програму того або іншого вишу необхідно відбирати навчально-методичні тексти, створюючи конкретні посібники для конкретного профілю підготовки фахівців [3].

Так, наприклад, дослідники зазначають, що «маркетингові комунікації, що забезпечують просування товару або послуги від виробника до проміжного або кінцевого споживача, стають системотворчим компонентом інформаційної діяльності» [2] і у зв'язку з цим вимагають глибокої підготовки фахівців як в теоретичному, так і в практичному ключі.